

PROGRAM

Spjutspetslandet Sverige

2010-03-13

Folkpartiet Liberalerna

Våra konkurrenter blir fler och vassare

Världsekonomin håller på att komma igen efter en djupdykning värre än allt annat vi varit med om sedan 1930-talets depression. Många är de länder som i återhämtningen ser en möjlighet att vinna ny terräng i den globala konkurrensen.

Hittills har Sverige dragit nytta av globaliseringen. Gamla marknader har växt. Nya har öppnats. Våra internationella företag har kunnat flytta tillverkning till länder med lägre kostnad samtidigt som vi i hög grad lyckats behålla ledning och forskning på hemmaplan.

Men nu upplever vi ytterligare en våg av omvandlingstryck mot vårt näringsliv. Nationer som Kina och Indien gör stora och långsiktiga satsningar på utbildning och forskning i akt och mening att gå ifrån en ekonomisk utveckling baserad på bara lågpristillverkning. Men också länder som vi länge har konkurrerat med gör stora insatser för att bli än mer attraktiva för riskvilligt kapital och för människor med attraktiv kunskap.

Det som var tillräckligt i går räcker inte i morgon

Företag som Ericsson, AstraZeneca, ABB och Scania leder i många fall den tekniska utvecklingen inom sina områden. De måste ges förutsättningar att fortsatt klara av den globala konkurrensens hårdnande tryck.

Vi behöver dessutom skapa förutsättningar för nya innovationer och kunskapsbaserade företag. Vårt land ska vara en spjutspets – låt oss kalla oss själva spjutspetslandet Sverige och sätta upp två konkreta mål. För det första, vi ska kläcka fler idéer här. För det andra, de idéer som kläcks ska också vidareutvecklas här.

Verkligheten är obarmhärtig. Företag bedriver sin forskning och utveckling i de länder som ger bästa möjliga tillgång till kunskap och där investeringsklimatet är gott. FoU-satsningar kan snabbt omprioriteras och flyttas.

Om ett stort företags FoU-verksamhet läggs ned försvinner också basen för många mindre kunskapsintensiva företag. Det blir färre nya företag som kan starta och utvecklas. Den täta samverkan mellan företagets FoU och forskare vid universitet och högskolor som ofta finns försvinner. Sverige som kunskaps- och forskningsnation drabbas. Skulle Ericsson lägga ner sin FoU-verksamhet skulle det vara ett dråpslag mot såväl Kista Science City som mot Ideon i Lund. ABB:s FoU i Västerås är en förutsättning för den ledande robotforskningen vid Mälardalens högskola.

De kunskaps- och forskningsintensiva företagen bär vårt välstånd. Dessa bolag – som tack vare en ständig forskning och ständiga innovationer lyckas i den globala konkurrensen – sysselsätter direkt tiotusentals personer i vårt land.

Dessutom genererar varje arbete i dessa spjutspetsföretag i sin tur sysselsättning. Uppgifter som Statistiska centralbyrån sammanställde för några år sedan visade att varje jobb på Ericsson ger

ytterligare tre jobb. Alltifrån underleverantörer av komponenter, pappersgrossister och konsulter till städfirmor och restauranger får någon att sälja sina produkter till.

Det svenska näringslivet satsar näst mest på FoU i världen per capita, efter Israel, följt av Finland och USA. Det är framförallt inom el- och tele (Ericsson), läkemedel (AstraZeneca och några till) samt fordon (Volvo, Saab, Scania). Tillsammans står företagen för forskningsinvesteringarna i storleksordningen 80 miljarder kronor. Det kan jämföras med de offentliga investeringarna som uppgår till cirka 30 miljarder kronor årligen.

För att skynda på återhämtningen och möta den tilltagande konkurrensen krävs en aktiv politik som ger bästa möjliga förutsättningar för våra kunskapsintensiva företag.

De reformer Alliansregeringen genomfört sedan valet 2006 är både många till antalet och rätt i sak. Men det är Folkpartiet liberalernas uppfattning att det behövs ytterligare åtgärder för att skapa bästa möjliga förutsättningar för kunskapsintensiva spjutspetsföretag i vårt land.

Regeringen genomför viktiga satsningar

Kunskapsintensiva företag behöver en politik som långsiktigt är bra för forskning och företagande. En sådan politik står Alliansregeringen för.

Vi genomför ett historiskt lyft för forskning och innovation. Den ökning av de statliga forskningsresurserna som Alliansregeringen har beslutat om är mer än dubbelt så stor som någon annan satsning tidigare. Nivån på forskningsanslagen höjs med fem miljarder kronor per år. Universitet och högskolors fria forskningsresurser fördelas delvis efter kvalitet, där bland annat förmågan att få externa resurser – till exempel genom gemensamma projekt med företag – belönas. Långsiktiga strategiska satsningar görs inom forskningsområden som är viktiga för våra kunskapsintensiva företag. För Folkpartiet liberalernas del är det av största vikt att vidmakthålla nivån på en procent av BNP till offentligt finansierad forskning.

Vi gör betydande investeringar i viktiga forskningsanläggningar. European Spallation Source (ESS) och MaxLab IV i Lund blir två världsledande anläggningar för spetsforskning inom bland annat nano- och materialvetenskap, kemi, biologi, medicin, läkemedel, energiforskning och miljövetenskap. Life Science Lab i som med stöd från regeringen byggs upp gemensamt mellan Karolinska Institutet, KTH och Stockholms universitet kommer att bli ett världsledande laboratorium för storskalig genomforskning.

Alliansregeringen har förbättrat den kliniska forskningens villkor och underlättat samarbetet mellan de olika aktörer som verkar inom klinisk forskning, hälso- och sjukvård, akademi och näringsliv. Nyligen presenterade regeringen en kraftig ambitionshöjning för vårdens kvalitetsregister. Målsättningen med denna satsning är att skapa förutsättningar för ett mer heltäckande system samt en ökad användning av kvalitetsregistren i hälso- och sjukvårdens förbättringsarbete och i den kliniska forskningen.

Genom vår starka kliniska forskning och goda kvalitetsregister har Sverige en konkurrensfördel vad gäller uppföljning av nya läkemedel och tidig introduktion på marknaden av innovativa läkemedel. Det är områden som vi vill fortsätta att stärka för att skapa goda förutsättningar för Sveriges möjligheter att attrahera företag att förlägga och ha kvar verksamhet och forskning här.

Vi stärker samverkan mellan akademi och näringsliv och förbättrar innovationssystemen, så att forskningsresultaten lättare kommer till nytta i företagen. Vid åtta lärosäten i landet inrättas innovationskontor som bland annat ska hjälpa till med att kommersialisera idéer som finns hos forskare, lärare och studenter på universitet och högskolor.

Förutom att stärka den offentligt finansierade forskningen och dess samverkan med näringslivet är det också viktigt att förbättra det generella företagsklimatet, något som regeringen har arbetat med sedan maktskiftet 2006.

Vi har bland annat sänkt arbetsgivaravgifter och egenavgifter och ska förbättra det sociala trygghetssystemet för företagare. Vi har sänkt bolagsskatten för att göra den mer internationellt konkurrenskraftig. Den offentliga sektorn har öppnats för konkurrens. I och med att förmögenhetsskatten har avskaffats har vi underlättat kapitalförsörjningen för mindre, nystartade företag.

Klimatet i Sverige för forskning och företagande är idag betydligt bättre än för fyra år sedan. Men vi nöjer oss inte utan söker ständigt efter nya reformer som kan bidra till att stärka vårt kunskapsintensiva och globalt konkurrensutsatta näringsliv.

Bättre tillgång på kunskap och kapital – fyra förslag för att bygga och behålla företag i sjutspetslandet Sverige

1. Gör donationer till forskning avdragsgilla

Att öka de privata donationerna till forskning på universitet, högskolor och hos forskningsstiftelser kommer att på sikt ge fler innovationer och fler framgångsrika företag i Sverige. I de flesta EU-länder finns det skatteincitament för att stimulera både enskilda och företag att ge gåvor till forskning.

Den så kallade Gåvoincitamentsutredningen (SOU 2009:59) la ett förslag om en skattereduktion för gåvor till forskning och ideell verksamhet. Utredningen föreslog att privatpersoner skulle kunna skänka avdragsgilla gåvor på upp till 26 000 kr om året och företag som mest 133 000 kr. Kostnaden beräknades till 615 mkr per år.

Folkpartiet stöder i princip utredningens förslag men anser att de maxbelopp som utredningen föreslog är för låga. Det bör vara möjligt för privatpersoner och företag att få avdrag för gåvor väsentligt större än så. I till exempel Finland kan enskilda och företag lämna avdragsgilla gåvor på upp till 250 000 euro till universitet och högskolor.

2. Inför en skatterabatt för forskning och utveckling

Det behövs mer pengar till forskning för att främja innovationer och stärka de svenska företagens konkurrenskraft. De offentliga och privata investeringarna i FoU i Sverige summerar till nästan fyra procent av BNP, vilket är mycket bra vid en internationell jämförelse.

De privata investeringarna i forskning och utveckling domineras dock av de stora företagen. Svenska små och medelstora företag har relativt lite FoU inom sin verksamhet, även jämfört med små och medelstora företag i andra länder. Om de svenska mindre företagen ska kunna hävda sig i den internationella konkurrensen behöver deras FoU-investeringar öka.

I flera andra länder, bland andra Storbritannien, Kanada och Frankrike, finns det särskilda skatteincitament för forskning och utveckling i små och medelstora företag. En så kallad FoU-rabatt kan vara mycket viktig när en produkt utvecklas och inte ger någon vinst och skulle bidra till att göra Sverige attraktivare för lokalisering av forskningsbolag.

Rabatten bör utformas så att alla företag kan utnyttja den men så att den betyder mest för nya och mindre företag. En tänkbar metod är att FoU-utgifter ger en reduktion av arbetsgivaravgiften upp till ett takbelopp för varje företag. Den exakta utformningen behöver utredas närmare.

3. Inför ett riskkapitalavdrag

Tillgången på kapital är avgörande i ett företags tidiga skeden när kostnaderna är stora och intäkterna små. Detta är särskilt viktigt för forskningsintensiva företag där det dröjer ännu längre innan investeringar ger intäkter tillbaka. Staten hjälper i dag till med finansiering för nystartade företag genom bland andra Almi Invest och Industrifonden. Men Folkpartiet anser att det även är nödvändigt att underlätta tillgången på privat riskkapital. Ett effektivt sätt att öka tillgången på privat kapital för nystartade företag är att införa en skattereduktion för privatpersoner som är villiga att ta risker och satsa i nya onoterade företag. Denna typ av riskkapitalavdrag finns redan i bland annat Storbritannien.

En skattereduktion för privatpersoner som investerar i aktier har utretts av Skatteincitamentsutredningen (SOU 2009:33). Utredningen föreslog en skattereduktion på upp till 100 000 kr per person för köp av aktier i onoterade företag. Kostnaden uppskattades till 470 mkr. Det fanns dock flera oklarheter i utredningens förslag.

Frågan måste därför utredas vidare för att hitta en utformning som ser till att avdraget ökar investeringarna i svenska verksamheter samtidigt som det uppfyller EG-rättens krav att inte diskriminera företag från andra EES-länder. Den brittiska modellen innebär att investeringar i alla företag i EES-området omfattas men att den verksamhet som investeringen ska användas till ska ske i Storbritannien.

4. Förenkla expertskatten

Expertskatten infördes för snart tio år sedan för att förbättra Sveriges förmåga att konkurrera om den mest kvalificerade arbetskraften och se till att företag även i fortsättningen behåller huvudkontor och forskningscentra i Sverige. En klokt utformad expertskatt är viktigt för att rekrytera utländska medarbetare och är därmed betydelsefull för forskning och innovationer.

De befintliga reglerna har dock stora brister. Expertskatt kan beviljas för som mest tre år. Personen får inte heller planera att stanna i Sverige längre än fem år. Reglerna är byråkratiska, handläggningstiderna är långa. En ansökan om expertskatt lämnas till Forskarskattenämnden som gör en individuell prövning av personen i fråga. Enligt nämnden kan en ansökan som bäst besvaras inom 1-2 månader.

Frågan är hur stor nytta dagens system gör eftersom varken arbetsgivare eller arbetstagare säkert vet om expertskatten kommer att beviljas när de ska besluta om en anställning i Sverige. Den som får expertskatt beviljad idag betalar bara socialavgifter och skatt på 75 procent av lönen. 25 procent av lönen är befriad från all skatt.

Reglerna måste bli enklare, besluten snabbas upp och gälla en längre tid. Den danska modellen där alla över en viss inkomst betraktas som experter kan stå som förebild för ett framtida svenskt system. Alla nyrekryterade utländska medarbetare som har en lön över en viss nivå bör kategoriseras som experter och därmed komma ifråga för rabatten på lönenivåer över den uppsatta nivån. Tiden en person kan räknas som expert bör utökas till fem år.

Hur systemet exakt ska utformas måste ses över skyndsamt.